

Кумитаи кор бо занон
ва оила назди Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Пешгирии Зӯрварии Хонаводагӣ

PDV

Prevention of Domestic Violence

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation
Конфедерация Швейцария

ДАСТУРАМАЛ

оид ба ташкили фаъолияти мақомоти
кор бо занон ва оила дар самти таъмини
рушди баробарии гендерӣ
ва пешгирии зӯрварӣ
дар оила

Қумитан қор бо занон
ва оила назди
Ҳукумати Ҷумҳурии
Тоҷикистон

Пешгирии Зӯровари Ҳонаводгай
PDV
Prevention of Domestic Violence

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation
Конфедератсия Швейтсария

ДАСТУРАМАЛ

оид ба ташкили фаъолияти мақомоти қор бо занон ва оила дар самти таъмини рушди баробарии гендерӣ ва пешгирии зӯровариӣ дар оила

Душанбе – 2018

Дастурамали мазкур бо дастгирии Ҳукумати Швейтсария оид ба ҳамкорӣ дар доираи Лоихаи Пешгирии зӯровариҳои хонаводагӣ (PDV) таҳия ва ба чоп расидааст. Иттилооти муҳтавои ин дастурамал натиҷаи фаъолияти гурӯҳи муаллифон буда, наметавонад инъикосгари мавқеи расмӣ ва дидгоҳи Ҳукумати Швейтсария оид ба ҳамкорӣ бошад.

Дастурамал бо фармоиши Раиси Кумитаи қор бо қанон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти рақами 159 аз 8 ноябри соли 2018 тасдиқ гардидааст.

© Кумитаи қор бо қанон ва оилаи назди
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
© GOPA/ PDV дар Тоҷикистон

1. МУҚАРРАТИ УМУМӢ

1. Дастурамал оид ба ташкили фаъолияти кормандони мақомоти кор бо занон ва оила дар самти таъмини рушди баробарии гендерӣ ва пешгирии зӯрварӣ дар оила (минбаъд -Дастурамал), тартиби ба роҳ мондани коргузорино дар самти танзими муносибатҳои вобаста ба пешгирии зӯрварӣ дар оила, мусоидат намудан ба рушди баробарии гендерӣ, инчунин ошкор, пешгирӣ ва бартарафсозии сабаб ва шароитҳои ба зӯрварӣ дар оила мусоидаткунандаро ба низом мебарорад.
2. Дастурамал барои кормандони дастгоҳи марказии Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - Кумита) ва воҳидҳои сохтории он қоидаҳои ягонаи пешбурди фаъолиятро дар самти таъмини рушди баробарии гендерӣ ва пешгирии зӯрварӣ дар оила муқаррар менамояд.
3. Дастурамали мазкур фаъолияти кормандонро оид ба ҳамкориҳои онҳо бо аҳоли барои баланд бардоштани дараҷаи умумии огоҳӣ доштан дар бораи ҷанбаҳои ҳуқуқӣ ва иҷтимоии баробарҳуқуқии гендерӣ, пешгирӣ намудани зӯрварӣ дар оила, инчунин ҳамкорӣ дар таъмини иҷрои стратегияву барномаҳои миллий бо сохторҳои давлатӣ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ.
4. Кормандони дастгоҳи марказии Кумита ва воҳидҳои сохтории он вобаста ба риояи талаботи Дастурамал ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ масъулияти шахсӣ доранд.

2. МАҲУМҲОИ АСОСИ

5. Дар Дастурамал мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда шудаанд:
 - «*баробарии гендерӣ*» – вазъи баробари ҳуқуқии занону мардон ва имкониятҳои баробар барои татбиқи он, ки ба шахсони ҳарду ҷинс барои озодона инкишоф додани қобилиятҳои эҳтимолиашон, ҳосил намудани маҳорату малакаҳо барои иштирок намудан дар рушди

- сиёсӣ, иҷтимоиву маданӣ ва аз худ намудани дастовардҳои он имконият медеҳанд;
- «*баробарҳуқуқӣ*» – баробарии ҳуқуқ, вазифа ва масъулияти занону мардон дар назди қонун;
 - «*имкониятҳои баробар*» – амалан таъмин намудани шароитҳои баробари татбиқи ҳуқуқҳои занону мардон мувофиқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст;
 - «*дискриминатсия аз рӯи аломати ҷинсӣ*» – ҳар гуна фарқият, истисно ё маҳдуд намудан аз рӯи ҷинс, ки ба суғуст намудан ё риоя накардани эътирофи баробарҳуқуқии занону мардон дар соҳаи сиёсат, иҷтимоӣ, фарҳанг ё соҳаи дигар равона карда шудааст;
 - «*пешғирӣ намудани зӯрварӣ дар оила*» - маҷмӯи ҷораҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва ташкилӣ, ки аз тарафи субъектҳои пешғирикунандаи зӯрварӣ дар оила амалӣ карда шуда, ба муҳофизати ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии инсон ва шахрванд дар доираи муносибатҳои оилавӣ, пешғирӣ намудани зӯрварӣ дар оила, муайян ва баргартаф намудани сабабҳо ва шароитҳои ба зӯрварӣ дар оила мусоидаткунанда равона карда шудааст;
 - «*зӯрварӣ дар оила*» – зӯрварӣ дар оила – фаъолияти бадқасдонаи зиддиҳуқуқии дорои хусусияти ҷисмонӣ, руҳӣ, шахсонӣ ва иқтисодӣ, ки дар доираи муносибатҳои оилавӣ аз тарафи як аъзои оила нисбати дигари аъзои оила содир шуда, сабаби поймолкунии ҳуқуқу озодиҳои вай, расонидани дарди ҷисмонӣ ва зарар ба саломатии вай ё таҳдиди расонидани чунин зарар ба саломатӣ мегардад;
 - «*шаҳси аз зӯрварӣ дар оила ҷабрдида*» (минбаъд – ҷабрдида), аъзои оила, ки ба вай бадқасдона аз тарафи дигар аъзои оила зарари ҷисмонӣ, ахлоқӣ ё моддӣ расонида шудааст;

- «субъектҳои пешгирикунандаи зӯроварӣ дар оила» - мақомотҳои давлатӣ, мақомотҳои фаъолияти ҷамъиятӣ, корхона, муассиса, дигар ташкилоту шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои пешгирии намудани зӯроварӣ дар оила масъул мебошанд.

3. МАҚСАД ВА ВАЗИФАҲОИ АСОСИИ ДАСТУРАМАЛ

6. *Мақсади* Дастурамали мазкур ба танзим даровардани фаъолияти кормандони дастгоҳи марказии кумита, раёсат, шӯба ва бахшҳои кор бо занон ва оилаи мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоят ва шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурии дар самти таъмини рушди баробарҳуқуқии гендерӣ ва пешгирии намудани зӯроварӣ дар оила тавассути мушаххас гардонидани ваколат, вазифа ва чорабиниҳои ба он равонагардида махсуб меёбад.
7. *Вазифаҳои* асосии Дастурамал аз тарафи кормандони дастгоҳи марказии Кумита ва воҳидҳои сохтории он мусоидат намудан ба татбиқи амалии қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи ба даст овардани баробарҳуқуқии гендерӣ ва муқовимат нисбат зӯроварии занон, аз ҷумла аз ҳисоби такмил додан ва ҳамоҳангсозии саъю кушишҳо бо сохторҳои мувофиқ аз рӯи ҷанбаҳои васеъ имкониятҳои занон, амалӣ намудан ё барқарор кардани ҳуқуқҳои вайронкардашудаи онҳо ва осон намудани дастрасӣ ба хизматрасониҳои кафолатдодаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд.

4. МУҚАРРАРОТИ САНАДҲОИ МЕЪЁРИЮ ҲУҚУҚӢ ОИД БА РУШДИ БАРОБАРҲУҚУҚИИ ГЕНДЕРӢ ВА ПЕШГИРИӢ НАМУДАНИ ЗӮРОВАРИИ ОИЛАВИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

§1. Санадҳои қонунгузорӣ ва зерқонунӣ дар самти рушди баробарҳуқуқии гендерӣ

8. Сандаҳои меъёрии ҳуқуқии зерин масъалаҳои рушди баробарҳуқуқии гендериро танзим мекунанд:

- *Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон* ҳуқуқҳои баробарро дар асоси ҷинс кафолат медиҳад (моддаи 17), дар қонунгузори заминавӣ *Кодекси оилаи Ҷумҳурии Тоҷикистон*, *Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон*, *Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф»* ва дигар санадҳои қонунгузорӣ принципҳои поймол накардани ҳуқуқ таҳким ёфтаанд;
- *Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи кафолатҳои давлатии баробарҳуқуқии мардону занон ва имкониятҳои баробари амалигардонии онҳо»* намоёндагии баробари занону мардхоро дар мақомоти давлатӣ, таъмин намудани имкониятҳои баробари мардону занон ҳангоми амалӣ намудани ҳуқуқи интихоботии худ, ҳуқуқ барои таълим ва илм, кафолати таъмин намудани имкониятҳои баробари мардону занон ҳангоми дохил шудан ба хизмати давлатӣ, фаъолият ва таъмини ҳуқуқҳои баробари мардону занонро дар доираи имкониятҳои иҷтимоӣ иқтисодӣ пешбинӣ менамояд;
- *Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030*, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 01 октябри соли 2016, №392 тасдиқ карда шудааст, кам намудани нобаробарии гендериро дар асоси тақмил додани сиёсати таъмин наудани баробарҳуқуқии воқеии гендерӣ ва пешгирӣ намудани ҳамаи шаклҳои зӯрварӣ нисбати занону духтарон, таҳияву татбиқи барномаҳои тағйир додани шаклҳои идрок ва шаклҳои рафтори ҷонибдори зӯрварӣ нисбати занону духтарон ва хизматрасониҳо ба занони аз зӯрварӣ ҷабрдида ро пешбинӣ менамояд;
- *Концепсияи рушди оила дар Ҷумҳурии Тоҷикистон*, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 декабри соли 2015, №801 тасдиқ карда шудааст, таъмин намудани татбиқи ҳатмии принциби конститусионии баробарҳуқуқии зану мардро дар муносибатҳои оилавӣ, муҳофизати оила ҳамчун дастоварди муҳими иҷтимоӣ маданӣ, нигоҳ

- доштани анъанаҳои ахлоқу одобро дар муносибатҳои оилавӣ пешбинӣ менамояд;
- *Стратегияи миллии фаъолгардонии нақши занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2011–2020*, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 майи соли 2010, №269 ва Нақшаи амали *Стратегияи миллии фаъолгардонии нақши занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2015–2020*, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 29 августи соли 2015, №548 тасдиқ карда шудааст, иштироки фаъоли занонро дар сиёсат, таъмин намудани баробарии гендериро дар соҳаи тандурустӣ, меҳнат, маориф, шугъл, дастгирии рушди соҳибқорӣ занон, таҳкими муносибатҳои оилавӣ, аз байн бурдани қолабҳои гендерӣ ва баланд бардоштани маърифати ҳуқуқӣ занонро дар Тоҷикистон пешбинӣ менамоянд;
 - Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 02 ноябри соли 2015, №645 «*Дар бораи таъсис ва ҷудо намудани грантҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба дастгирӣ ва рушди фаъолияти соҳибқорӣ занон барои солҳои 2016-2020*» ба мақсади рушди фаъолияти соҳибқорӣ занони мамлакат қабул шудааст.

§2. Санадҳои ҳуқуқӣ байналмилалӣ оид ба рушди баробарҳуқуқӣ гендерӣ:

9. Тоҷикистон мамлақати иштирокчии *Конвенсияи СММ дар бораи барҳам додани ҳама гуна шаклҳои таъйиз нисбати занон* ва дигар созишнома/шартномаҳои асосии муҳофизати ҳуқуқи инсон мебошад. Ҳангоми таҳияи Дастурамал меъёру қоидаҳои ба назар гирифта шудаанд, ки дар Ҳадафҳои Рушди Устувор, инчунин *Нақшаи миллии амалҳо ҷиҳати иҷрои тавсияҳои давлатҳои аъзои Шӯрои Созмони Милали Муттаҳид оид ба ҳуқуқи инсон тибқи расмиёти Шарҳи универсалии даврӣ (даври дуюм) барои солҳои 2017–2020*, ки барои иҷрои чорабиниҳои таъмин намудани баробарии гендерӣ қабул шудаанд (17.07.2017), инчунин *Нақшаи миллии амалҳо вобаста ба*

ичрои тавсияҳои Кумитаи СММ оид ба ҳуқуқҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ барои солҳои 2015–2020 муайян карда шудаанд, ки амалҳои баланд бардоштани дараҷаи фаҳмиши масъалаҳои ҷамъиятии баробарии гендериро ба мақсади решакан намудани қолабҳои гендерӣ дар оила ва ҷамъият пешбинӣ менамояд.

10. Мувофиқи *Низомномаи Кумитаи кор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон*, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 декабри соли 2004, №513 тасдиқ карда шудааст, кумита сиёсати давлатиро оид ба ҳифз ва таъмини ҳуқуқи манфиатҳои зан ва оила татбиқ намуда, барои кӯмаки ҳамаҷониба дар баланд бардоштани мақоми иҷтимоии зан дар ҷамъият, муҳайё сохтани шароитҳои баробар барои амалӣ гардидани ҳуқуқи манфиатҳои онҳо ва таъмини баробарии гендерӣ, боло бурдани фаъолияти меҳнатӣ ва ҷамъиятию сиёсии занон, васеъ намудани доираи иштироки онҳо дар ҳалли вазифаҳои иҷтимоию иқтисодӣ, идораи корҳои давлатию ҷамъиятӣ, ҳамоҳанг намудани фаъолияти созмонҳои ҷамъиятии занон дар ҳалли проблемаҳои оила, ҳифзи модару кӯдак мусоидат мекунад.

§3. Санадҳои қонунгузорӣ ва зерқонунӣ дар самти пешгирӣ намудани зӯроварӣ дар оила

11. Сандаҳои меъёрии ҳуқуқии зерин масъалаҳои муқовимат ба зӯроварӣ дар оиларо танзим мекунад:

- *Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи пешгирии зӯроварӣ дар оила»* санади асосии қонунгузорӣ мебошад, ки муносибатҳои ҷамъиятии ба пешгирии зӯроварӣ дар оиларо ба танзим мебарорад ва вазифаи субъектҳои пешгирикунандаи зӯроварӣ дар оиларо дар самти ошкор намудан, пешгирӣ ва бартараф кардани сабабу шароитҳои ба зӯроварӣ дар оила мусоидаткунанда муайян мекунад. Мувофиқи моддаи 6 *Қонуни мазкур* ҷабридаи зӯроварӣ дар оила ба гирифтани намудҳои зерини махсуси кӯмак ҳуқуқ дорад:

- кӯмаки тиббӣ, равонӣ, ҳуқуқӣ ва иҷтимоӣ;

- бо розигии хаттиаш дар марказҳои ёрирасон, марказҳо ё бахшҳои офиятбахшии тиббию иҷтимоӣ барои ҷабрдидагон ҷойгир карда шавад;
- маслиҳатҳои ҳуқуқӣ ва дигар иттилоотро оид ба ҳифзи амнияташ гирад;
- бо мақсади маҳкумкунии ҷамъиятии рафтори шахси содиркунандаи зӯроварӣ дар оила ба мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ муроҷиат намояд;
- ба мақомоти корҳои дохилӣ, прокуратура ё суд дар бораи ба ҷавобгарӣ кашидани шахси содиркунандаи зӯроварӣ дар оила муроҷиат намояд.

Мувофиқи моддаи 9-и Қонуни мазкур мақомоти давлатии кор бо занон ва оила оид ба пешгирии зӯроварӣ дар оила ваколатҳои зеринро дорад:

- иштирок дар таҳия ва татбиқи барномаҳо оид ба пешгирии зӯроварӣ дар оила ва ҳамкорӣ бо дигар субъектҳои пешгирикунандаи зӯроварӣ дар оила;
- таҳлили сабаб ва шароитҳои ба зӯроварӣ дар оила мусоидаткунанда;
- пешниҳоди таклифҳо ба мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҷиҳати андешидани тадбирҳо оид ба пешгирии зӯроварӣ дар оила;
- андешидани тадбирҳои иттилоотӣ тарғиботӣ оид ба пешгирии зӯроварӣ дар оила;
- амалӣ намудани дигар ваколатҳои, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудаанд.

Нақшаи ҷорабиниҳои Барномаҳои давлатии пешгирии зӯроварӣ дар оила барои солҳои 2014-2023, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон 3 майи соли 2014, №294 тасдиқ карда шудааст, оид ба муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи пешгирии зӯроварӣ дар оила» мунтазам гузаронидани корҳои фаҳмондадиҳиро дар байни аҳоли

пешбинӣ менамояд. Пурзӯр намудани сохтори кӯмак ба чабрдидагони зӯроварӣ дар оила ва баланд бардоштани тахассуси мутахассисон ҳамчунин қисми таркибии ин барнома мебошад:

- *Консепсияи рушди оила дар Ҷумҳурии Тоҷикистон*, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 декабри соли 2015, №801 тасдиқ карда шудааст, зарурияти таъмин намудани кӯмаки ройғони ҳуқуқӣ, тиббӣ ва равониро ба чабрдидагони зӯроварӣ дар оила тавассути дастгирии марказҳои амалкунандаи бухронӣ ва ташкил намудани марказҳои нави ёридиҳандаи иҷтимоӣ дар ҳамаи минтақаҳои мамлакат; таъмин намудани бақайдгирии пурраи ҳолатҳои зӯроварӣ дар оила, зарурати гузаронидани тафтиши саривақтӣ, баррасӣ ва тафтишоти судии чунин парвандаҳоро ба мақсади ба ҷавобгарӣ кашидани гунаҳкорон ва пардохти ҷубронпулиҳо ба чабрдидагонро қайд менамояд;
- *Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030*, ки бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 декабри соли 2016, №636 тасдиқ карда шудааст, инкишофи заминаи қонунгузорӣ ва меъёри пешгирии зӯроварӣ нисбат ба занон ва кӯмак расонидан ба чабрдидагони зӯроварӣ, тақшил намудани институтҳои ҳамоҳангсозӣ ва васеъ намудани фаъолияти сохторҳои давлатиро дар доираи пешгирии зӯроварӣ дар оила ва кӯмак ба чабрдидагони зӯровариро пешбинӣ менамояд;

5. ФАЪОЛИЯТИ КОРМАНДОНИ РАЁСАТ, ШУЪБА ВА БАХШҲОИ КОР БО ЗАНОН ВА ОИЛА ДАР ТАЪМИНИ РУШДИ БАРОБАРИИ ГЕНДЕРӢ ВА ПЕШГИРИИ ЗӢРОВАРӢ ДАР ОИЛА

§1. Принсипҳои кори

12. Кормандони кумита ва воҳидҳои зерсохтори он дар доираи ваколатҳояшон оид ба муқовимат ба зӯроварӣ дар оила **принсипҳои зеринро амалӣ менамоянд:**

- *эҳтироми шаъну шарафи инсонӣ ва истисно намудани поймолкуниши ҳуқуқ (дискриминатсия)* – маҳқум накардани ҷабрдидагон ва таъмини дастрасӣ ба хизматрасониҳо;
- *махфият* – фош накардани далели зӯроварии арзқардашудаи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бе ризоияти хаттии ҷабрдидагон¹;
- *фавран кӯмак расонидан* – сари вақт воқуниш нишон додани қормандон ба ҳодисаҳои арзқардашудаи зӯроварӣ дар оила барои барқарор намудани саломатӣ/қобилияти қории осебдидагон, пешғирӣ намудани ҳодисаҳои зӯроварӣ дар оила нисбати дигар аъзои оилаи ҷабрдидагон (махсусан кӯдакон, маъҷубон ва пиронсолон), инчунин саривақт пешғирӣ намудани кӯшишҳои худқушӣ дар заминаи зӯроварӣ дар оила ва дигар намудҳои зӯроварӣ содир мешавад;
- *таъмин намудани дастрасӣ ба адолати судӣ* – таъмин намудани кӯмаки аз тарафи қонун қафолатдодашуда ба ҷабрдидагони зӯроварӣ дар оила ва мусоидат намудан барои ба қавобғарӣ қашидани ҳуқуқвайронқунанда; осон намудани дастрасӣ ба адолати судӣ барои шахсони ҷабрдида аз ҳисоби бозравонӣ ба ҳадамоти тиббии судӣ барои муайянқунии зарари ба саломатӣ расонидашуда, инчунин мурочиат ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқи қойи истиқомати шахсони ҷабрдида;
- *муносибати маҷмӯӣ дар амалҳои қормандони қумита ва воҳидҳои зерсоҳтори он аз ҳисоби бозравонии ҳолатҳои ошқоршудаи ҷабрдидагони зӯроварӣ ва мутобиқи вақолатҳо ташқил намудани хизматрасониҳои маҷмӯӣи субъектҳои Қонуни Қумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи пешғирии зӯроварӣ дар оила»;*

¹ Ҳодисаҳои осебҳои вазнини қисмонӣ, ба номус тақовуз қардан, кӯшиши/қалб намудан ба худқушӣ, ҳар гуна шаклҳои зӯроварӣ нисбати ноқолиғон истисно мебошанд – оид ба ин ҳодисаҳо қормандон вазиқадоранд ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқи қойи истиқомати ҷабрдидагон бе ризоияти онҳо ҳабар диҳанд.

- барои дар сатҳи зарурӣ ташкил намудани чорабиниҳои пешгирӣ намудани зӯроварӣ дар оила кормандони кумита ва воҳидҳои зерсохтори он дар фаъолияти худ аз *Стратегияи коммуникативии тағйир додани рафтор вобаста ба зӯроварӣ дар оила, ки бо қарори мушовараи кумита аз 22 сентябри соли 2017 тасдиқ шудааст, истифода намоянд.*

§2. Ваколатҳо оид ба таъмини рушди баробарии гендерӣ

13. Кормандони Кумита дар самти таъмини рушди баробарии гендерӣ дорои ваколатҳои зерин мебошанд:

- ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои, ки аз рӯи онҳо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои соҳаи фаъолияти Кумита, ки бо банди 1 ҳамин Низомнома муқарраргардида, таалуқ доранд, инчунин лоиҳаи нақшаи кор ва нишондодҳои пешбинишавандаи фаъолияти Кумитаро таҳия ва пешниҳод менамояд;
- дар якҷоягӣ сохторҳои дахлдор тадқиқоти маҷмӯиро (комплексиро) барои таҳияи минбаъда ва ҳамоҳангсозии иҷроии барномаҳои байниидоравӣ оид ба беҳтар гардонидани вазъи демографӣ ва беҳшавии мавқеи зан мегузаронад;
- фаъолиятро оид ба пайдо ва арзёбӣ кардани роҳҳои наовар ва мубрам дар ҳалли масъалаҳои занон ва оила, ташаккули тафаккури мусбати ҷамъиятии вобаста ба мавқеи занон дар ҷамъият ташкил менамояд;
- васоити ахбори оммаро барои паҳши иттилоот нисбати мавқеи занон, ҳуқуқи имкониятҳои онҳо, асосҳои баробарҳуқуқии гендерӣ ташвиқи тарзи ҳаёти солим, некуаҳволии маънавӣ, муносибати масъулиятнокии ҷавононро барои барпо намудани оила истифода мебарад;

- фаъолияти сохторҳои давлатӣ, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва шарикони байналмилалиро оид ба пешрафти баробарии гендерӣ ва ҳалли масъалаҳои занон ва оила ҳамоханг месозад;
- бо мақомоти қонунгузор, мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, ҳизбҳои сиёсӣ, ҳаракатҳо ва ташкилотҳои ҷамъиятии дар доираи Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон амалкунанда ҳамкорӣ менамояд;
- мониторинги иҷроӣ ӯҳдадорҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қисмати пешрафти баробарии гендерӣ татбиқ менамояд;
- ҳангоми зарурат ба ҷаласаҳои худ роҳбарони дахлдори вазоратҳо, идораҳо ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳои ҷумҳуриро дайват менамояд;
- муроҷиатҳои шаҳрвандонро вобаста ба салоҳияти худ саривақт ва бо сифат баррасӣ намуда, аз натиҷаҳои он ба ҷонибҳои дахлдор иттилоот медиҳад;
- Кумита дар доираи ваколатҳои худ қарорҳо қабул намуда, аз рӯи ташкил ва иҷроӣ онҳо назорат менамояд;
- бо тартиби муқарраршуда озмунҳо мегузаронад ва қарордодҳои давлатӣ барои ҷойгир кардани фармоишҳо ҷиҳати таҳвили мол, иҷроӣ корҳо, хизматрасонӣ барои эҳтиёҷоти Кумита, инчунин барои гузаронидани корҳои илмӣ- тадқиқотӣ дар соҳаи фаъолияти муқарраршуда ба имзо мерасонад;
- омодагии касбӣ ва тақмили ихтисоси мутахассисонро бо мақсади амалӣ намудани сиёсати давлатии тарбия, интиҳоб ва ҷобачогузории кадрҳои роҳбарикунанда аз ҳисоби занон ва духтарони лаёқатманд таш кил мекунад;
- мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ваколатҳои соҳибмулкиро нисбати амволи давлатӣ, ки бо ҳуқуқи идоракунии оперативӣ барои таъмини иҷроӣ вазифаҳои Кумита дода шудааст, амалӣ менамояд;

- дар доираи салоҳияти худ ҳифзи маълумоте, ки сирри давлатиро таш кил медиҳад, таъмин менамояд;
- омодагии касбии кормандони Кумита, бозомӯзии онҳо, такмили ихтисос ва таҷрибаомӯзии онҳоро ташкил мекунад;
- мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон корхоро оид ба такмилдиҳӣ, ҳифз, ба ҳисоб гирифтани ва истифодаи ҳуҷҷатҳои бойгонӣ, ки дар ҷараёни фаъолияти Кумита ба вучуд омадаанд, антом медиҳад;
- бо тартиби муқарраршуда конгрессҳо, конференсияҳо, семинарҳо, намоишгоҳҳо ва ҷорабиниҳои дигарро дар соҳаи муқарраргардидаи фаъолият ташкил мекунад;
- вазифаҳои ихтиёрдори асосӣ ва гирандаи маблағҳоеро, ки дар буҷети ҷумҳуриявӣ барои таъминоти Кумита ва татбиқи вазифаҳои ба он вогузоршуда пешбинӣ гардидаанд, анҷом медиҳад.

§3. Ваколатҳои оид ба пешгирии зӯрварӣ дар оила

14. Мақомоти давлатии қор бо қонун ва оила оид ба пешгирии зӯрварӣ дар оила ваколатҳои зеринро доранд:
- иштирок дар таҳия ва татбиқи барномаҳо оид ба пешгирии зӯрварӣ дар оила ва ҳамкорӣ бо дигар субъектҳои пешгирикунандаи зӯрварӣ дар оила;
 - таҳлили сабаб ва шароитҳои ба зӯрварӣ дар оила мусоидаткунанда;
 - пешниҳоди тақлифҳо ба мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҷиҳати андешидани тадбирҳо оид ба пешгирии зӯрварӣ дар оила;
 - андешидани тадбирҳои иттилоотӣ таълимотӣ оид ба пешгирии зӯрварӣ дар оила;
 - амалӣ намудани дигар ваколатҳои, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудаанд.

15. Вазифаи асосии мақомоти давлатии қор бо қанон ва оила оид ба пешгирии зӯрварӣ дар оила эътино ба ҳолатҳои зӯрварӣ ва ташкили хизматрасонӣ ба ҷабрдидаи зӯрварӣ мебошад:

- Иртиботи нахустин бо ҷабрдидаи зӯрварӣ хеле муҳим мебошад, чунки боварӣ ба ҳамаи мутахассисон вобаста ба таҷрибаи муошират бо мутахассисони нахустин рӯй медиҳад, ки ба он ҷо шахси ҷабрдида муроҷиат намудааст. Вазифаи асосии марҳилаи мазкур фароҳам овардан ва нигоҳдории фазои ҳамдигарфаҳмӣ мебошад. Шарти асосии муваффақияти суҳбат боварии муроҷиаткунанда ба қорманди қумита ва воҳидҳои зерсохтори он фароҳам будани фазои мусоиди раванӣ мебошад. Иттилооти муфидро ҳангоми суҳбат метавонад рафтори берунаи муроҷиаткунандагон-ҷабрдидагон тахминии зӯрварӣ, имову ишора, оҳанги нутқ дода метавонад. Ҳангоми муошират бо ҷабрдидаи эҳтимолии зӯрварӣ қормандон бояд худро муаррифӣ намояд; ба ҳамсуҳбаташ қомилан бо «Шумо» муроҷиат намояд; оромона суҳан гуфта, оромӣ ва мутаносибияти худро намоиш диҳад.

16. Мутахассисони қумита ва воҳидҳои зерсохтори он метавонанд ба ҳолатҳои зерин, ки ҷабрдидаи зӯрварӣ эҳсос менамояд, ба далели алоқаи имқонпазири онҳо бо зӯрварӣ дар оила диққат диҳанд:

- аломатҳои депрессия, изтироб, ихтилоли баъдиосебии стрессӣ, вайроншавии хоб;
- майл доштан ба худқушӣ ё барқасд ба худ зарар расонидан²;

² Қушишҳои худқушӣ метавонанд дар натиҷаи зӯрварӣ дар оила давомноқи қисмонӣ, психологӣ (ё омехта) зоҳир қарданд, ҳангоме ки шахси ҷабрдида умедашро барои аз берун қўмақ гирифтани меканад, худ барои тағйир додани вазъият қодир нест. Зӯрварии психологӣ бо агрессияи шифохӣ, тарсонидан, таҳқир қардан, таҳдид намудан, ҷабрдидаро сиёҳ қардани ҳушунатқар зоҳир мегардад.

- суистеъмол намудани машрубот ва дигар маводи сахттаъсир;
 - халалдоршавии солимии репродуктивӣ, аз ҷумла ҳодисаҳои такроршавандаи ҳомиладории номувофик ва/ё ҳодисаҳои қатъ намудани ҳомиладорӣ, ҳодисаҳои оқибати номусоиди ҳомиладорӣ;
 - вайроншавии системаи асаби марказӣ: дардҳои доимии сар, ихтилолҳои когнитивӣ (ҳолати ноговори равонии шахсият), халалёбии шунавоӣ.
17. Ҳангоми ошкор намудани аломатҳои зерини рафтор алоқаи онҳоро бо зӯроварӣ дар оила муқаррар кардан мумкин аст:
- осебҳои, ки ба нақли шахси ҷабрдида мувофиқ нестанд;
 - ҷабрдида кӯшиш менамояд, ки ҷароҳатҳояшро пинҳон намояд ё қиддияти онҳоро аз будаи кам нишон диҳад;
 - шавҳари зан вайро бо мутахассиси бо ӯ суҳбаткунанда танҳо намегузорад; зан дар муошират озод нест, дар ҳузури шарикаш аз чизе гуфтан метарсад;
 - зани ҷабрдида тарсхурда, изтиробнок ё руҳафта ба назар менамояд, дар ҳузури шарикаш сухан гуфтан намехоҳад; шавҳар агрессивӣ аст ё бартарӣ дорад, ба ҷабрдида сухан гуфтан имкон намедиҳад.
18. Индикаторҳои муносибати бераҳмона нисбати кӯдакон инҳо мебошанд:
- агрессивият ё баръакс, рӯҳафтадагӣ;
 - беназоратӣ;
 - бад шудани хондан;
 - аломатҳои ҷароҳатҳои ҷисмонӣ (харошҳо, доғҳои кабуд ва ғайра);
 - иттилоот оид ба зӯроварии нисбати кӯдакон содиршуда аз дигар сарчашмаҳо (ҳамсинфон, ҳамсоҳа ва ғайра) ба даст меояд.

19. Мутахассисони кумита ва вохидҳои зерсохтори он, ки оид ба ҳодисаи зӯрварӣ оғоҳӣ ёфтанд, бояд фавран ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, Комиссия оид ба ҳифзи ҳуқуқҳои кӯдаки ҷойи истиқомати ҷабрдидагон муроҷиат намоянд.
20. Қор бо волидайн ва кӯдакон аз тарафи раваншиносон тавассути машваратҳои фардӣ, суҳбатҳои инфиродӣ чиҳати беҳтар намудани муносибати кӯдакону волидайн раванкардашуда гузаронида мешавад. Дар ҳолатҳои истисноӣ (таҷовуз ба номус, истисмори шахвонии кӯдакон) Комиссияи ҳуқуқҳои кӯдак масъалаи гирифтани кӯдакро аз ҷунин оилаҳо ва пешниҳод намудани муҳофизати мувофиқро баррасӣ менамояд.
21. Дар ҳолати зӯрварии шахвонӣ ба ҷабрдидагон фаҳмонидани зарурияти ҳар чӣ барвақтар гузаронидани муоинаи судию тиббӣ пеш меояд (дар ин маврид зан метавонад баъдтар қарор қабул намояд, ки дар баррасии судӣ иштирок мекунад ё не; дар ҳолати зӯрварӣ нисбати кӯдакон аз тарафи волидон қарорро дар бораи экспертизаи судии тиббӣ Комиссияи ҳуқуқҳои кӯдаки ҷойи зисти кӯдак қабул менамояд). Оқибати ба номуси зан таҷовуз қардан метавонад ҳомиладорӣ ва бемориҳои тавассути алоқаи ҷинсӣ гузаранда бошад, аз ин сабаб мутахассисон бояд исрорқорона ба ҷабрдидагон машварат гирифтани аз табибони мувофиқро тавсия намоянд.
22. Ҳолатҳои клиникӣ ва рафтори дар боло пешниҳодшуда метавонанд аломатҳои намудҳои зӯрварӣ бошанд, ки ҳангоми пурсиши баъдинаи ҷабрдидагони эҳтимолӣ тасдиқи худро ёбанд. Ҳангоми зарурият – бо ҷалб намудани раваншинос дар ҳуҷраи алоҳида ва бе ҳузур доштани шахсони бегона, дар шароити махфӣ ва ҳангоми мавҷуд будани системаи бозфиристони ҷабрдидагон ба назди мутахассисони дигар.
23. Кӯмаки заминавӣ ё аввалия ҳангоми ҳолатҳои зӯрварӣ дар оила – ин кӯмак дар ҷавоби талаботҳои эмотсионалӣ ва амалии ҷабрдида мебошад. Ҳадафҳои он метавонанд 5 ҷузъи асосиро дар бар гиранд, ки ҳамаи мутахассисон бояд риоя кунанд:

- бодикқат ва бемахкумкунӣ гӯш кардани ҷабрдида;
 - бозпурсӣ кардан ва пешниҳоди саволҳо оид ба эҳтиёҷоти сатҳи эмотсионалӣ, ҷисмонӣ, амалӣ ошкор карда шаванд;
 - бовар кунонидани шахси ҷабрдида, ки ӯро мефаҳманд ва маҳкум намекунанд;
 - паст намудани хатари зӯроварӣ тавассути кӯмак расонидан дар ташкил ва муҳокимаи нақшаи беҳатарӣ (ниг. *Замимаи 1*);
 - дастгирӣ ва бозравонӣ ба ҷабрдидагон тавассути пешниҳод намудани иттилои зарурӣ ва кӯмак барои дастрасӣ ба хизматрасониҳо ва кӯмакҳои иҷтимоӣ.
24. Се вазифаи аввали кӯмаки заминавӣ ё аввалия – гӯш кардан, бозпурсӣ кардан, тасдиқ кардан – дар кӯмакрасонӣ мавқеи аввалин дорад, агар ҳолатҳои ба ҳаёт таҳдидкунанда набошанд ё кӯмаки таъхирнопазирро талаб накунанд. Баъди расонидани кӯмаки маҷмӯии тиббию равонӣ 2 вазифаи охиринаи Кӯмаки аввалия ҳал карда мешаванд (баланд бардоштани беҳатарӣ ва дастгирӣ намудан/бозравонӣ ба ташкилотҳои мувофиқ, ки метавонанд ба ҷабрдидагони зӯроварӣ кӯмаки амалӣ расонанд).
25. Қормандони қумита ва зерсохторҳои он хангоми мурочиат оид ба зӯроварӣ бояд:
- ташаббусро ба дасти худ гирифта, дар бораи зӯроварӣ, махсусан хангоми ошкор намудани мавҷудияти зӯроварӣ дар оила саволҳо диҳад;
 - саволҳои бевоситаро вобаста ба зӯроварӣ меҳрубона, бо таҳаммул ва дар шакли нарму мулоим пешниҳод намуда, муҳимияти суҳанони ҷабрдидаро қайд наояд;
 - ба ҷабрдида вобаста ба маҳдудиятҳои иттилоот ва махфияти мурочиат фаҳмонад;
 - ҳамаи диққати худро ба ҷабрдида равона созанд, то ин ки ҷабрдида эътиқод наояд, ки ба суҳанони ӯ боварӣ доранд;

- қайд намояд, ки зӯроварии содиршуда – айби шахси чабрдида нест ва барои рафтори хушунатгарона гунаҳкори зӯроварӣ ҷавобгар аст;
 - ҳуқуқҳои мавҷуда ва имконияти кӯмакро дар зинаи маҳаллӣ фаҳмонад;
 - ҳангом гирифтани ризоияти шахси чабрдида дар бораи ҳадамоти маҳаллии кӯмакрасонӣ иттилоот пешниҳод намояд;
 - барои пешгирӣ намудани вазъияте, ки хушунатгари оилавӣ метавонад талоқи диниро диҳад, пешвоёни динро ҷалб намояд.
26. Ҳангоми мурочиат намудани чабрдидаи зӯроварӣ дар оила бевосита ба мутахассиси кумита ва зерсохтори он чунин амалҳоро ба анҷом расонанд:
- бо тартиби муқарраршуда мурочиатро ба қайд гиранд;
 - ташҳиси аввалияи вазъи шахси мурочиаткунандаро гузаронанд;
 - мақсаду вазифаҳои расонидани кӯмаки заруриро муайян намоянд, Нақшаи фардии кӯмакро тартиб диҳанд;
 - мутахассисе таъин карда мешавад, ки барои мушоҳидаи иҷтимоӣ ҷавобгар аст (одатан, дар ҷаласаи *Гурӯҳи Қорӣ байниидоравӣ оид ба пешгирӣ намудани зӯроварӣ*). То қабул намудани қарори мувофиқ мутахассиси дархостқабулнамуда мутахассиси масъул шуморида мешавад.
 - кӯмаки минбаъда (тиббӣ, психологӣ, иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ ва ғайра) мувофиқи Нақшаи фардии кӯмак расонида мешавад, ки баъдан метавонад тасҳеҳ дода шавад;
 - ба мақсадҳои беҳатарии ҳаёт, ҳангоми мавҷуд будани таҳдид ба ҳаёти шахси чабрдида ва кӯдакони вай (фикрҳои худкушӣ, сӯиқасд ба ҷон) ахборот фавран ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқи ҷойи истиқомати шахси чабрдида фиристода мешавад (ҳатто бе ризогии вай оид ба фиристодани ин иттилоот);
 - дар ҳолатҳои ошкор намудани ҳодисаҳои зӯроварӣ ва мавҷуд будани таҳдиди бевосита барои ҳаёт ва

саломатии аъзои ноболиғи оила ахборот ба Комиссияи ҳуқуқҳои кӯдак ва мақомоти милитсия фиристода мешавад.

27. Ба мақсади расонидани кӯмаки машваратӣ бо ҷабрдидагони зӯрварӣ дар оила ҳадамоти махсуси телефони тавассути «Телефони боварӣ» ташкил карда мешавад.

28. Ошкор намудани зӯрварӣ дар оила метавонад ҳангоми мурочиати беном ба ҳадамоти телефони боварӣ ба амал ояд. Агар шахси ба ҳадамоти телефон зангзананда хабар диҳад, ки ҳолатҳои зӯрвариро аз сар гузаронидааст, мутахассис:

- кӯмаки ғаврии психологӣ мерасонад;
- бевосита ба ШКД, воҳидҳои зерсохтори кумита ва дигар муассисаҳои ғирасон, ки мувофиқи салоҳияташон ба вай кӯмак расонида метавонанд, муроҷиат намояд;
- дар бораи муассисаву ташкилотҳои ахборот пешниҳод менамояд, ки ҷабрдидаи зӯрварӣ дар оила метавонад барои кӯмак муроҷиат намояд, аз ҷумла:
 - нишонӣ ва телефони иртиботии муассисаҳои пешниҳод менамояд, ки ҷабрдида ба он ҷо дар ҳолати зарурият/ҳангоме, ки ба ҳаёташ хатар таҳдид мекунад, метавонад муроҷиат намояд;
 - дар бораи муассисаи тиббӣ ахборот пешниҳод намояд, ки ба он ҷо ҷабрдидаи зӯрварӣ дар оила метавонад барои гирифтани кӯмаки тиббӣ муроҷиат намояд (аз ҷумла Ҳуҷраҳои махсусгардондашудаи дастгирии занони аз зӯрварӣ ҷабрдида дар назди таваллудхонаҳо ва беморхонаҳои марказии клиникӣ) ҷиҳати тасдиқи осебҳои расонидашудаи ҷисмонӣ (узви экспертизаи судии тиббӣ);
 - координатҳои ШКД ё ҳуҷраи наздиктарини махсусгардондашуда оид ба пешгирии зӯрварӣ дар оиларо пешниҳод менамояд.
 - бо хоҳиши шахси аз зӯрварӣ ҷабрдида корманди кумита ва воҳидҳои зерсохторӣ

метавонад ба милитсия оид ба далели ошкоршудаи зӯроварӣ арз намуда, аз ҷабрдида ризоияти хаттии иттилоотнок дархост намояд.

- ҳангоми мавҷуд будани содиршавии зӯроварӣ корманд барои ғавран хабар додан ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, Комиссияи ҳуқуқҳои кӯдак ё мақомоти васоату сарпарастори воҳиди минтақавию маъмурии ҷойи истиқомат, ҳангоми ҷойи номаълуми истиқомат бошад – ба Комиссияи ҳуқуқҳои кӯдаки назди мақомоти ҳокимияти давлатии иҷроия бе ризоияти ҷабрдида низ вазифадор аст хабар диҳад;
- иттилоотро дар бораи дигар ташкилотҳои давлатию ҷамъиятӣ, ки ба ҷабрдидагони зӯроварӣ дар оила кӯмак мерасонанд, бо нишон додани маълумоти иртиботӣ пешниҳод намояд, бо хоҳиши ҷабрдидагон бошад – метавонад занг занад ва ҷабрдидагонро ба ин ташкилотҳо сафарбар намояд;
- оид ба масъалаҳои заминавии иҷтимоӣ ҳуқуқӣ машварат медиҳад (масалан, дар бораи ҳуқуқҳои ҷабрдидагони зӯроварӣ, дар бораи қонунгузори мурофи, дар бораи тартиби барои кӯмак муроҷиат намудан ва ғайра);
- баъди ба анҷом расидани суҳбат бо тартиби муқарраршуда иттилоот оид ба муроҷиати телефонӣ дар дафтари бахисобгирии муроҷиатҳо ба қайд гирифта мешавад.

29. Ҳангоми муошират бо ҷабрдидагони зӯроварӣ дар оила барои ба амалҳои зерин роҳ додан мумкин нест:

- пурсидан оид ба зӯроварӣ дар ҳузури шарик, аъзои оила ё дӯст/дугона;
- танҳо дар нақши шунаванда боқӣ мондан, зеро дар ин ҳолат ҷабрдида метавонад фикр кунад, ки вай ҳақ нест;

- гунаҳкор намудан, маҳкум намудан ва тарсонидани чабрдида;
 - танқид кардан ё ҳазл намудан бо чабрдидаи зӯроварӣ;
 - шитобкорона хулоса баровардан, барои анҷом расонидани фикрҳо ва гуфтаҳои шахси чабрдида кӯшиш кардан;
 - мавуи суханро тағйир додан, намоиш додани бедикқатӣ, бемаврид ҷавоб додан;
 - ба суҳбат дигар мутахассисонро даъват намудан, агар ризоияти шахси чабрдида гирифта нашуда бошад;
 - шахси осебдидаро барои нақл кардан дар бораи зӯроварӣ маҷбур кардан.
30. Барои пурсиши кӯдакони чабрдида мутахассиси равоношиносро даъват намудан зарур аст.
31. Баҳодиҳӣ ва банақшагирии беҳатарӣ раванди муттаассили кӯмак расонидан ба чабрдидаи зӯроварӣ тавассути муҳокимаи талаботҳои шахсӣ ва тадқиқи имкониятҳои кам намудани хатари зӯроварӣ минбаъд иборат аст.

6. БОЗФИРИСТОНИИ ЧАБРДИДАГОН БА ДИГАР ТАШКИЛОТҲО БАРОИ БА ОНҲО РАСОНИДАНИ КҶМАКУ МУҲОФИЗАТ ВА ҲАМКОРИИ БАЙНИИДОРАВӢ

§1. Бозфиристонӣ

32. Азбаски, чабрдидагони зӯроварӣ ба намудҳои гуногуни кӯмак эҳтиёҷ доранд, ки бо назардошти аҳамияти расонидани кумаки маҷмӯӣ кумита ва воҳидҳои зерсохтори он бояд ҳамкориро дар дараҷаи маҳаллӣ барои амалӣ намудани бозфиристонӣ (бо ризоияти чабрдидагон) ба ташкилотҳои салоҳиятдор инкишоф диҳанд. Бозфиристонӣ ҳамкориҳои байниидоравиро байни сохторҳои аз рӯи қонунгузори салоҳиятдор пешбинӣ менамояд.

§2. Ҳамкории байниидоравӣ

33. Вазифаҳои барои ҳамаи иштирокчиёни ҳамкории байниидоравӣ ба мақсади муқовимат ба зӯрварӣ дар оила аз инҳо иборатанд:
- пешгирӣ намудани зӯрварӣ дар оила тавассути иттилоотдиҳии аҳоли;
 - ошкор намудани ҳодисаҳои зӯрварӣ дар оила;
 - мувофиқи салоҳиятҳо ҳавасмандгардони шаҳрвандон вобаста ба пешгирӣ аз зӯрварӣ дар оила тавассути фиристодан ба мақомоти давлатӣ барои кӯмакрасонӣ ба ҷабрдидагон;
 - ташкил намудан ва гузаронидани чорабиниҳои иттилотӣ оид ба пешгирии зӯрварӣ дар оила.
34. Барои расонидани кӯмаки маҷмӯӣ ба ҷабрдидагони зӯрварӣ дар оила дар сатҳи маҳал аз ҳисоби мутахассисони кумита ва воҳидҳои зерсохтори он, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли, шуъбаҳои қор бо ҷавонон ва варзиш, маориф, САҲШ, дин, Комиссияҳо оид ба ҳуқуқҳои кӯдак, марказҳои омӯзиши калонсолон ва бо қор таъминкунӣ, инчунин ташкилотҳои ҷамъиятӣ таъсиси *Гурӯҳҳои қории байниидоравиро барои пешгирии зӯрварӣ дар оила зарур аст.*
35. Фаъолияти *Гурӯҳҳои қории байниидоравиро барои пешгирии зӯрварӣ дар оила* дар зинаи маҳаллӣ муовини соҳавии раиси мақомот роҳбарӣ менамояд. Фаъолияти гурӯҳ тибқи Низомномаи гурӯҳи қорӣ, ки аз ҷониби раиси мақомот тасдиқ карда мешавад, танзим карда мешавад.

7. ҲИСОБОТДИҲӢ

36. Ҳангоми ошкор намудани ҳодисаҳои зӯрварӣ қормандони кумита ва воҳидҳои зерсохтори он хизматрасониҳоро дар Регистри махсус ба қайд мегиранд

(ниг. шакли намунаи Регистри дохилии баҳисобгирии ҳодисаҳои зӯрварӣ дар оила – **Замимаи 2**).

37. Роҳбари кумита ва воҳидҳои зерсохтори он ҳар як нимсола ҳисоботи омориро оид ба ҳодисаҳои бақайдгирифташудаи зӯрварӣ тартиб медиҳад, ки дар онҳо аз тарафи шӯба кӯмак расонида шудааст (**ниг. Замимаи 2** шакл-намунаи ҳисоботи оморӣ оид ба ҳодисаҳои бақайдгирифташудаи зӯрварӣ дар оила ва **Замимаи 3** – Фаҳмондан ва эродҳо оид ба пур намудани Шакли намунаи Регистри дохилии баҳисобгирии ҳодисаҳои зӯрварӣ дар оила Шакл-намунаи ҳисоботи оморӣ оид ба ҳодисаҳои бақайдгирифташудаи зӯрварӣ дар оила).
38. Дар ҳолатҳое ки дар зинаи маҳаллӣ Гурӯҳҳои кории байниидоравӣ оид ба пешгирии зӯрвариҳои оилавӣ ташкил карда шудаанд, мутахассиси кумита ва воҳидҳои зерсохтори он (ҳамчун котиб) барои таҳияи ҳисоботҳо ва пешниҳод намудани он (ду бор дар як сол) ба кумита пешниҳод менамояд, ки дар ҷаласаи нимсола ва солоне баррасӣ мегардад. (**ниг. Замимаи 4**).

8. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

39. Ҳангоми иҷрои фаъолияти хизматӣ кормандони воҳидҳои зерсохтори кумита вазифадоранд, ки муқаррароти қонунгузорӣ дар соҳаи муқовимат ба зӯрварӣ дар оиларо риоя намуда, баҳри ҳифзи ҳуқуқҳои ҷабрдидагон ва воқуниши фаврӣ ба ҳодисаҳои ошкоршудаи зӯрварӣ ва амал намудан тибқи Дастурамали мазкур масъул мебошанд.
40. Роҳбарони ҳар як воҳидҳои зерсохтори кумита барои дастурдиҳии кормандони худ нисбати талаботи Дастурамали мазкур ҷиҳати амалӣ намудани он масъул мебошад.

Замимаи 1.

Нақшаи фардии таъмин намудани бехатарӣ барои ҷабрдидагони зӯроварӣ дар оила

Муроҷиаткарда: _____ ба корманди
воҳидҳои зерсохтории Кумита: _____

Сана: _____ баҳои хатарҳои такрорӣ: (сана)

1. Агар ба ман ё фарзандонам дар хона хатар таҳдид
намояд, ман метавонам ба/ба назди: _____
ё _____
ё _____ равам(ҳал кунед, ки
Шумо ба кучо рафта метавонед, ҳатто агар ба назаратон
чунин намояд, ки зӯроварӣ дигар такрор намешавад).

2. Дар ҳолати зӯроварӣ ё таҳдид бехатар ба воситаи
_____ даромадан мумкин аст
(дар, тирезаҳо, лифт, нардбон ё баромадгоҳи эҳтиётӣ).

3. Ман метавонам оид ба зӯроварӣ бо шахсони зерин суҳан
ронам ва ҷеғ зада милитсаро хоҳиш намоям, агар онҳо за
хонаи ман доду фарёди шубҳаварро шунаванд:

4. Ман метавонам (аломат, калима) _____
ба сифати рамзи махфӣ (парол) бо фарзандон ва
дӯстонам истифода барам, то ин ки онҳо барои кӯмак
даъват намоянд.

5. Агар шавҳарам дигар бо ман зиндагӣ накунад ман
метавонам бехатарии шахсиамро дар хона таъмин
намоям (кулф, калидҳоро иваз кунам, сигнализатсияро ба
кор андозам) _____

6. Ман метавонам чузвдони худро бо тамоми чизҳои дар ҳолати нигоҳдории очил нигоҳ дорам (чой дар хона/ҳучраи шахси боваринок): _____

7. Дар ҳолати фавран аз хона рафтан ба ман чизҳои зерин лозим мешаванд (мӯҳтавии сумка):

пул/нақд ҳуччатҳо; калидҳои иловагӣ аз хона ва мошин
▯▯либоси иловагӣ ▯▯ашёҳои беҳдошти шахсӣ телефони мобилӣ, рақамҳои муҳими телефон, варақаи телефонӣ дорухатҳои тиббӣ ҳуччатҳои муҳим/карточкаҳо (карточкаи тиббӣ, ҳуччатҳои кӯдакон) бозичаҳои дӯстдоштаи кӯдакон ва дигар: _____

8. Корманди воҳидҳои зерсохтории кумита ба ман гуфт, ки:

Ман барои рафтори зӯрваронаи шарик/шавҳари худ ҷавобгар нестам, вале ман метавонам ҳал намоям, ки беҳатарии худ ва беҳатарии кӯдакони худро чӣ гуна баланд бардорем. Ман ба чизи беҳтаре сазоворам: фарзандони ман ва худи ман барои беҳатарона ва бе тарс зиндагӣ кардан ҳуқуқ дорем. Зӯрварӣ қонунвайронкунии ҷиддӣ мебошад ва ман метавонам дар бораи он ба милитсия хабар диҳам.

Амрномаҳои муҳофизатие мавҷуданд, ки барои таъмин намудани ҷабрдидагони зӯрварӣ дода мешаванд ва ман медонам, ки ба кучо мурочиат намоям, то ин ки онҳоро ба ман пешниҳод намоянд (нишонӣ, телефон, шахси иртиботӣ): _____

9. Корманди воҳидҳои зерсохтории кумита пешниҳод намуд/мо ба хулосае омадем, ки дар ҳалли мушкилоти худ ман метавонам ба ташкилотҳои зерин мурочиат намоям, ки кӯмак мерасонанд: _____

10. Ман метавонам ин нақшаи беҳатариро нигоҳ дошта, худ ва фарзандони худро дар чойи зерин ба хатар дучор накунам.

Замимаи 2.

Намунаи Регистри дохилии бахисобгирии ходисаҳои зӯрварӣ да оила

Номи муассисаи бақайдгиранда: _____

Шаҳр/нуқтаи аҳолинишин, ноҳия, вилоят _____

Ному насаби шахси масъули бақайдгиранда ва барои нигоҳ доштани махфияти** маълумотҳои бақайдгирифтаи шахси ҷавобгар: _____

РЕГИСТРИ ХОДИСАҲОИ ЗӢРОВАРИИ ОИЛАӢ

№		Маълумот оид ба сатҳи ҷағмоӣ*	Шахси ҷабрдида мустаккилона мурочиат намуд аз тарафи дигар ташкилот бозфариствола шуд/яст? (қадом, ғайришод дӯхст)	Намуни зӯрварӣ дар оила:	Тақ-ро-р-ша-ви-я-и-зӯ-р-ва-ри-и-о-и-ла *	Намуни кӯмаки ба ҷабрдидаи оилавӣ расондашуда:	Ташкилоте, ки ба он ҷо ҷабрдидаи зӯрварии оилавӣ боз фариствола шуд:
		Чойи истиқомат ва рақами телефон					
		Вазъи оилавӣ*					
		Сину сол*					
		Чинс					
		Санаи мурочиат:					
		Номи насаб					

Замимаи 4.

Шарҳу эродҳо оид ба пур намудани *Шакл-намунаи Регистри дохилии бақайдгирии ҳодисаҳои зӯроварӣ дар оила ва Шакл-намунаи ҳисоботи омории ҳодисаҳои бақайдгирифташудаи зӯроварӣ дар оила*

1. Намунаи Регистри дохилии бақайдгирии ҳодисаҳои зӯроварӣ дар оила

№: рақами тартибӣ дар Регистр.

Ному насаб: ному насаби аз зӯроварӣ дар оила чабрдида.

Санаи мурочиат: рӯз, моҳ ва соли мурочиати шахси аз зӯроварӣ дар оила чабрдида ба ташкилот.

Чинс: чмнси (занона/мардона) шахси аз зӯроварӣ дар оила чабрдида.

Синну сол: миқдори солҳои пурраи шахси аз зӯроварӣ дар оила чабрдида.

Вазъи оилавӣ: шавҳар ё зандор (никоҳи расмӣ)/мучаррад ё оиладор нест; чудо шудааст.

Ҷойи истиқомат ва телефон: ҷойи истиқомат дар лаҳзаи содир намудани зӯровари нисбати шахси аз зӯроварӣ дар оила чабрдида.

Ба кор машғул будани шахси аз зӯроварӣ чабрдида: Бекор (маоши доимӣ дар давоми шаш моҳи охир надоштааст); Донишҷӯ/хонанда (чабрдида дар лаҳзаи мурочиат намудан хонанда ё донишҷӯи ҳар гуна таълимгоҳ будааст); Соҳибхоназан (чабрдида хангоми мурочиат кардан дар ҳеч кучо кор намекардааст, дар хона будааст ё корҳои хонаро иҷро мекардааст). Хизматчӣ (чабрдида дар лаҳзаи мурочиат намудан дар ташкилоти давлатӣ кор мекардааст); Коргар (чабрдида дар лаҳзаи мурочиат намудан дар сохтмон, хочагии қишлоқ, рӯбучини хонаҳо ва дигар шаклҳои меҳнатӣ ҷисмонӣ машғул будааст); Дигар (указати – масалан, маъюби дараҷаи I).

Шахси чабрдида мустақилона мурочиат кардааст ё аз тарафи ташкилоти дигар боз фиристода шудааст? (нишон дода шавад

кадом): Мурочиати мустақилона – ҳангоме ки шахси ҷабрдида ҳудаш барои кӯмак мурочиат кардааст ва аз тарафи ташкилоти дигар фиристода нашудааст. Бозфирстонӣ аз тарафи ташкилоти дигар чунин маъно дорад, ки ташкилоти дигар (масалан, милитсия) шахси ҷабрдидаро ба муассисае фиристодааст, ки Регистри мазкурро пур кардааст.

Намуди зӯрварӣ дар оила (мафҳумҳои дар поён номбаршуда мувофиқи моддаи 1 *Қонун дар бораи пешгирии зӯрварӣ дар оила дар РТ* аз 19.03.2013 дода шудааст):

- **ҷисмонӣ** – рафтори барқасдонаи зиддиҳуқуқии як аъзои оила нисбати аъзои дигари оила, дар натиҷаи истифодаи қувваи ҷисмонӣ, ки сабаби расонидани дарди ҷисмонӣ ё зарар ба саломати вай мегардад;
- **психологӣ** – таъсири барқасдонаи рӯҳӣ, паст задани шарафу эътибори як аъзои оила нисбати дигар аъзои оила бо роҳи таҳдид, таҳқир, шантаж ё маҷбур намудан барои содиркунии ҷиноят ё рафторҳои барои ҳаёту саломати зараровар, инчунин боиси вайроншавии инкишофи рӯҳӣ, ҷисмонӣ ё шахсият гарданда;
- **иқтисодӣ** – рафтори барқасдонаи зиддиҳуқуқии як аъзои оила нисбати аъзои дигари оила ба мақсади маҳурум намудани он аз манзил, ғизо, сару либос, амвол ё воситаҳои, ки нисбати онҳо ҷабрдида ҳуқуқи аз тарафи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбиникардари дорад. ва ин рафтор метавонад боиси вайроншавии солимии ҷисмонӣ ё рӯҳӣ гардад ё дигар шароитҳои номутаносибро ҳосил намояд;
- **шаҳвонӣ** – як аъзои оила нисбати аъзои дигари оила, ки дахлнопазирӣ ва озодии ҷинсии инсион, инчунин амалҳои дорои хусусияти шаҳвониро дар бар мегирад, ки нисбати аъзои ноболиғи оила содир карда мешавад;

Такроршавандагии зӯрварӣ дар оила (яъне – чӣ қадар зӯрварӣ дар оила нисбати шахси ҷабрдидаи мурочиатнамуда дар лаҳзаи мурочиат ҷой дорад):

- **якқарата** (зӯрварӣ бори аввал содир шуда буд);

- **дукаррата ва зиёдтар** (зӯроварӣ ду бор ва зиёдтар содир шуда буд).

Намуди кӯмаки ба шахси аз зӯроварӣ чабрдида расонидашаванда:

- **ичтимоӣ** – ошкор намудани эҳтиёҷоти иҷтимоӣ, расонидани кӯмаки якдафъаинаи иҷтимоӣ, мушоияти иҷтимоӣ – масалан, бозфиристонӣ бо мақсади таълими касбӣ, бо қор таъминкунӣ мурочиат ба ҳар гуна ташкилоти дигар барои кӯмакрасонию муҳофизати шахси чабрдида;
- **тиббӣ** – ташхиси ҳолати саломатӣ, расонидани кӯмаки фаврӣ ё таҳассусӣ, аз ҷумла дар доираи Хучраҳои солимгардонии тиббию иҷтимоии занони аз зӯроварӣ чабрдида (дар назди таваллудхонаҳо ва беморхонаҳои марказии клиникӣ);
- **ҳуқуқӣ** – машваратдиҳии ҳуқуқӣ ё муаррифӣ намудани манфиатҳо дар суд;
- **психологӣ/ахлоқӣ** – дастгирӣ ва мусоидате, ки ба шахси чабрдида дар ҳалли мушкилоти психологиаш, мутобиқшавии иҷтимоиаш, худинкишофдиҳӣ, худмуаррификунӣ, солимгардонӣ, баргараф намудани вазъияти мураккаби психологӣ расонида мешавад;
- **тасҳеҳи рафтори хушунутгар** бозфиристонии хушунутгар ба назди мутахассисон (психолог, милитсионер, ҳуқуқшинос, пешвои дин, қорманди иҷтимоӣ) барои ба вай кӯмакрасонӣ барои паст намудани шиддат/тағйир додани рафтори агрессивӣ, яъне барқарор намудани муносибатҳои мутаносиб дар оила;
- **сарпаноҳгоҳ** – пешниҳод намудани истиқоматгоҳи муваққатӣ барои шахси чабрдида ва кӯдакони вай;
- **гуманитарӣ/моддӣ**– дастгирии ройғони шахси аз зӯроварӣ дар оила чабрдида тавассути таъмин намудани ашёҳои ҳаётан зарури ғизо, сару либос, бехдошт барои баргараф намудани вазъияти мураккаби ҳаётӣ;
- **ёд додани касб** – масалан, таълим додан дар курсҳои гирифтани касби дӯзандагӣ, таббох, дигар малакаҳои касбӣ;

- **бо кор таъминкунӣ** – кӯмак барои бо кор таъмин намудан, пешниҳод намудани воситае, ки барои зиндагонӣ маблағе меоварад;
- **дигар (нишон дода шавад)** – роҳхат ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ барои додани амрномаи муҳофизатӣ; ба экспертизаи судию тиббӣ; машваратдиҳии аъзоии шахси чабридида.

Ташкилоте, ки ба он чо шахси аз зӯроварӣ дар оила чабридида фиристода шудааст:

- **ШКД/утоқи пешгирӣ намудани зӯроварии оилавӣ** – Шуъбаи Корҳои Дохилӣ, милитсия, Утоқи пешгирӣ намудани зӯроварӣ дар оилаи назди ШКД;
- **шуъбаҳои воҳидҳои зерсохтории кумита** – шуъба ё раёсати кор бо занон ва оила
- **муассисаи тиббӣ** – Ҳучраҳои солимгардонии тиббию иҷтимоии занони аз зӯроварӣ, беморхона, дармонгоҳ, таваллудхона, маркази саломатӣ ва ғайра чабридида.
- **маркази таълими калонсолон** – маркази давлатии таълими касб
- **маркази шуғли аҳоли** – маркази давлатие, ки бекорон ба қайд гирифта мешаванд ва барои шахсони бекор кор чустучӯ карда мешавад
- **маркази расонидани кӯмаки психологӣ ва ё ҳуқуқӣ** – масалан, Маркази Захиравии Занҳо, Маркази Бухронӣ, ё бюрои давлатии ҳуқуқӣ (Марказҳои кӯмаки ҳуқуқӣ), Идораҳои Намоянда оида ба ҳуқуқи инсон;
- **хадамоти иҷтимоӣ (нишон диҳед)** – например, Масалан, Шуъбаҳои кӯмакба хонаи ҳокмиятҳои маҳаллии иҷроия, интернат
- **сарпаноҳгоҳ** – муассисаи муваққатан қарор доштан шхси дар ҳолати вазнини зиндагӣ қарордошта (аз зӯроварӣ дар оила чабридида, фуруши одамон);
- **дигар (нишон дода шавад):** мақомоти ҳифзи ҳуқуқ; экспертизаи судии тиббӣ; ташкилоти чамбиятӣ.

2. Шакл-намунаи ҳисоботи омории ҳодисаҳои бақайдгирифташудаи зӯроварӣ дар оила

Давраи ҳисоботӣ: давраи вақте, ки ҳисоботро мепӯшонанд (масалан, апрел-июни соли 2018)

Миқдори ҳодисаҳои бақайдгирифташудаи зӯровари оилавӣ дар давраи ҳисоботӣ: **Ҳамагӣ:** ZZ (ба ҷойи ZZ миқдори умумии ҳодисаҳои зӯроварӣ дар оила гузошта мешавад); **Б)** аз онҳо занон: XX (ба ҷойи XX миқдори умумии ҳодисаҳои бақайдгирифташудаи зӯровари оилавӣ нисбати занон гузошта мешавад); **В)** аз онҳо мардон (ба ҷойи YY миқдори умумии ҳодисаҳои бақайдгирифташудаи зӯровари оилавӣ нисбати мардон гузошта мешавад).

Синнусол: Дар сатрҳои аз A1 то A7 нишон дода мешавад, ки чанд ҷабрдида ба категорияи мазкури синнусолӣ дохил мешавад. Дар сатрҳои B ва B миқдори шахсони ҷинси мардона ва занона мувофиқан.

Такроршавандагии зӯровари оилавӣ:

- **яккарата (A8, B8, B9)**- чанд ҳодиса аз миқдори ZZ, XX, YY (ҳамагӣ) бори аввал содир карда шуд;
- **ду карата ва зиёдтар (A9, B9, B9)** – чанд ҳодиса аз миқдори ZZ, XX, YY ду ва зиёдтар содир карда шуд;

Намуди зӯроварӣ дар оила (A10-A13/B10-B13/B10-B13) – чанд ҳодиса аз миқдори ZZ/XX/YY ба 4 намуди нобаршгудаи зӯроварӣ дохил мешаванд;

Машғул будани шахси ҷабрдида – (A14/B14/B14) чанд ҳодиса аз миқдори ZZ/ XX/YY бо кор таъмин аст =(хизматчӣ, коргар) ва бо кор таъмин нест (A15/B15/B15) =(хонанда/донишҷӯ, бекор, соҳибхона, маъҷуб);

Намуди кӯмаки ба ҷабрдидаи зӯровари оилавӣ расонидашуда (A16-25/B16-25/B16-25): чанд ҳодиса аз миқдори ZZ/XX/YY намуди кӯмаки мазкурро медонед;

Ташкилоте, ки ба он ҷо шахси ҷабрдидаи зӯровари оилавӣ фиристода шуд (A26-34/B26-B34/B26-B34): чанд нафар аз миқдори ZZ/XX/YY ба ташкилоти мазкур фиристода шуд;

Санаи пешниҳод намудани ҳисобот: рӯз, моҳ ва соли тартиб додани ҳисобот.

Аз рӯи самти Б), дар сутуни якум нишон дода мешавад, ки аз шумораи умумии чабрдидагон чанд нафар занон мебошанд (XX). Минбаъд, аз рӯи самти Б) ва дар ҳар як сутун (аз 1 ва то 34) шумораи шахсони ҷинси занона нишон дода мешавад. Минбаъд дар самти В) ва дар ҳар як сутун (аз 1 ва то 34) шумораи шахсони ҷинси мардона нишон дода мешавад. Ҷамъи миқдор дар ҳар як сутун аз 1 то 34 дар самти Б ва В бояд дар сутуни нишондашудаи самти А мувофиқ бошад. Масалан, агар шумораи занони аз 68 сола калонсолтар (Б7)=5, шумораи мардони аз 68 сола калонтар (В7)=3, пас шумораи умумии одамон дар ин категорияи синнусолиӣ (А7)=8 мешавад.

Замимаи 5.

Намунаи Шакли ҳисоботдиҳии аъзои Гурӯҳи кории байниидоравӣ (ГКБ) оид ба пешгирӣ намудани зӯровариҳои оилавӣ дар бораи фаъолиятҳои дар давраи ҳисоботӣ

Ҳисобот дар бораи корҳои анҷомдодаи ГКБ

Давраи ҳисоботӣ (моҳҳо, сол): _____

Кӣ Ҳисоботро пешниҳод намуд: (ташкilot/муассиса): _____

Ному насаби шахси ҳисоботдиҳанда (ҳисоботро тартибдода): _____

Дар давраи ҳисоботӣ аз тарафи ГКБ (.....) корҳои зерин иҷро карда шуданд:

I. Иттилоотдиҳии аҳоли ба мақсади пешгирӣ намудани зӯровариҳои оилавӣ ва осон намудани дастрасӣ ба хизматрасониҳои қўмак ва муҳофизати ҷабрдидагонии зӯроварӣ:

1. Чанд вохӯрӣ/мизҳои мудаввар/семинарҳо бо аҳоли (бо хонандагон, сокинони қишлоқ/Ҷамоат а ХХ) бо шумораи умумии фарогирӣ хх нафар (аз онҳо тақрибан ХХ занон ва хх мардҳо) бо аҳоли дар мавзӯи: «XXXXXXXXXXXX»), аз кадом сана гузаронида шуд. Агар иттилоотдиҳии аҳоли яққоя бо дигар аъзои ГКБ гузаронида шуда бошад, сохтор ва вазифа нишон дода шавад.
2. Чанд баромади мутахассисон дар ТВ ё радио буданд (номи дидбонгоҳи телевизион ё радио) – иштирок бо баромад дар х барномаҳо бо номи ххх, бо давомнокии умумии ХХ дақиқа, кадом сана. Х мақола чоп карда шудааст (ном, нусхаи мақолаҳо барои ба протокол замима кардан) дар рӯзнома/маҷалла (номгӯй), № барориш, тираж.
3. Чанд нусха китобча/дигар мақолаҳо нашр ё тақсим шуданд (номи китобча ва дигар маводи чопкарда, кадом ташкilot кор кардааст), дар кучо ва ба кӣ тақсим карда шуд.

II. Ошкоркунӣ, кӯмак ва бозфиристони чабридидагони зӯроварии оилавӣ (аз тарафи ҳар як сохтор-аъзои МРГ пур карда мешавад):

Ошкор намудани чабридидагони зӯроварии оилавӣ
(аз рӯи категорияҳо):

Шумора:	Занҳо:	Мардҳо:	Кӯдакон (шахсони то 18 сола):
Ҳамагӣ чабрдидагони зӯроварии оилавӣ ошкор карда шуданд:			
аз ҷумла ҳодисаҳои зӯроварии ҷисмонӣ дар оила:			
аз ҷумла ҳодисаҳои зӯроварии психологӣ дар оила:			
аз ҷумла ҳодисаҳои зӯроварии шахвонӣ дар оила:			
аз ҷумла ҳодисаҳои зӯроварии иқтисодӣ дар оила:			

III. Кумак расонидан ба чабрдидагони зӯровари оилавӣ (аз рӯи категорияҳо):

Намуди кӯмаки расонидашуда:	Ба занҳо:	Ба мардҳо:	Ба кӯдакон (шахсони то 18 сола):
Кӯмаки психологӣ/ахлоқӣ			
Кӯмаки тиббӣ (нишон дода шавад кадом)			
Кӯмаки ҳуқуқӣ (нишон дода шавад кадом – масалан, машваратдиҳӣ оид ба масъалаи додани амрномаи муҳофизатӣ, тартиби ҷудошавӣ, васояти кӯдакон, тақсими амвол, кӯчондан ва ғайра)			
Муаррифӣ намудани манфиатҳои чабрдида дар суд (нишон дода шавад аз рӯи кадом қор)			
Кӯмак ба милитсия /ШКД (нишон дода шавад кадом кӯмак ба чабрдида расонда мешавад – қабул карда шуд/ба қайд гирифта шуд ариза дар бораи ЗО, бозфиристонӣ ба экспертизаи судию тиббӣ, дода шуд			

амрномаи муҳофизатӣ)			
Кӯмак ба милитсия /ШҚД (нишон дода шавад кадом кор бо зӯровар ба ҷо оварда шуд – чанд нафар ба кайд гирифта шуд, чанд суҳбат бо зӯровар гузаронида шуд, чанд шабонарӯз ба ҳабс гирифта шуд, чӣ қадар ҷарима карда шд/ба кадом андоза, ба диспансери наркологӣ боз фиристода шуд ва ғайра)			
Иҷтимоӣ (мушоият ва бозфиристонӣ)			
Сарпаноҳ (давомнокии умумии буду боша нишон дода шавад ва агар якҷоя бо кӯдакон зиндагӣ карда бошад)			
Кӯмаки гуминитарӣ/моддӣ			
Таълим додани касб (кадом, давомнокӣ, агар дипломи намунаи давлатӣ дода шуда бошад)			
Бо кор таъминкунӣ			
Дигар (нишон дода шавад):			

IV. Бозфиристи чабрдидагони зӯроварӣ ба ташкилотҳои шарик барои расонидани кӯмаки маҷмӯӣ:

<p>Ташкилоте, ки ба он бозфиристода шудааст:</p>	<p>Занҳо бозфиристода шуданд:</p>	<p>Мардҳо бозфиристода шуданд:</p>	<p>Кӯдакон бозфиристода шуданд:</p>	<p>Бозфиристонӣ чӣ гуна ба амал омад (дар шакли хаттӣ, тавассути занги телефон, шахсан ҳамроҳӣ намудани чабрдидагон ва ғайра)</p>
<p>Ташкилот, ҷойи он ва барои кадом кӯмак бозфиристонӣ карда шудааст, нишон дода шавад (барои ҳар як чабрдидаи бозфиристода шуда сатри алоҳидаро истифода баред):</p>				

Ҳангоми тайёр намудани маърузаҳо ба ўҳадории ба зимаи худ гирифтаи ҳар як сохтор диққат дода шавад – оид ба татбиқи Нақшаи солонаи кори ГҚБ барои соли ҷорӣ ва мувофиқи муҳлати муқарраршуда ва индикаторҳо.

Барои қайдҳо: